



‘Marokkaanse jongeren hebben het moeilijk?’
Onzin!’

Najib Amhali (37) is een jaartje vrij. Wegens succes gesloten, zou je kunnen zeggen. Want na heel hard werken en véél succes was de cabaretier toe aan een adempauze.

“203
keer.

Zo vaak deed ik mijn laatste show *Zorg Dat Je Er Bij Komt*. Tweeënhalf jaar lang, van theater naar theater. Ik moet me weer opladen, nieuwe dingen verzinnen. Ik had geen zin om me vast te leggen voor een nieuw seizoen. Het lucht zó op dat er even niets van me wordt verwacht.”

De theaters waar hij optrad zaten bomvol. Kaartjes voor zijn shows waren in mum van tijd uitverkocht. Mensen lagen er zelfs een nacht voor in de rij bij de verkooppunten om hem te kunnen zien en horen. Anderen hadden daar op de zwarte markt honderden euro's voor over. Niet gek voor een Marokkaanse immigrantenzoon uit Krommenie.

Op de vraag vanwaar dat enorme succes, reageert Najib zowaar verlegen. “Valt wel mee, hoor,” zegt hij. “Het is een hype. Mijn publiek is heel breed. Het is niet alleen van dat typische theaterpubliek, 30-plus, blank en met een abonnement. Dankzij mijn dvd's en de filmpjes op *YouTube* krijg ik ook veel jongeren in de zaal. Zodra ze erachter komen dat ik ergens sta, ontstaat een enorme run op zo'n theater. Op een zaal waar duizend man in kunnen, komen er tienduizend af.”

Wat doet dat met u?

“Ja, dat is leuk natuurlijk. Want ik vind het écht geweldig om te doen. Of ik nu moe ben of pijn heb: vanaf het moment dat ik op een podium sta, vergeet ik alles. Dat is raar. Zodra ik daar sta, denk ik altijd: wat heb ik toch een leuk vak! Ik sta gewoon mensen te entertainen. Ze zijn stil als ze stil moeten zijn, ze lachen als ze moeten lachen. En dat allemaal om mijn levensverhaal.”

Dat levensverhaal begint aan de Middellandse Zee, in de Marokkaanse kustplaats Nador. Najib wordt daar op 4 april 1971 geboren. Als hij

anderhalf is, reist hij met zijn moeder zijn vader achterna naar Nederland. Die werkt hier sinds 1968 in de *Norit*-fabriek in Zaandam. Het gezin gaat in Krommenie wonen, ze zijn er de enige Marokkaanse familie. Na de middelbare school doet Najib verschillende vervolgoopleidingen. 't Wordt allemaal niets.

Najib: “Nergens vond ik mijn drive. Acteren wilde ik. Maar hoe kom je daar? Ik schreef me in voor de toneelschool en werd aangenomen. Iedereen zei: ‘Wat moet jij daar nu? Ga een vak leren, ga economie studeren of zo.’ Mijn ouders zei die toneelschool helemaal niets. Maar ze lieten me gaan, al zagen ze niet in hoe ik als acteur mijn brood zou kunnen verdienen. Wat ze wél zagen, was dat ik het volhield. Dat ik ervoor ging, dat ik er thuis passievol over vertelde. Bij alles wat ik daarvoor had gedaan, deed ik dat niet.”

Op de toneelschool is Najib in het begin nog zoekende. “Acteren is mijn grote passie. Maar op school moesten we af en toe naar een toneelstuk toe en ik wist meteen: ik wil nooit bij een gezelschap zitten. Ik zag mezelf meer in komedie. Ik wist alleen totaal niet hoe ik dat moest aanpakken. Tot ik in 1993 de *Comedy Train* zag met mensen als Theo Maassen en Raoul Heertje. En dacht: dít is wel leuk.”

En dus legt hij zich toe op stand-up comedy. In 1998 wint hij zowel de jury- als de publieksprijs van het *Leids Cabaretfestival*, sindsdien is hij niet meer te stoppen. Na elke succesvolle show is het niet meer dan logisch dat hij zich op een nieuwe stort. Iedereen heeft het over die Marokkaanse jongen die op het podium dingen zegt als: ‘Als Marokkaan kom ik graag bij de mensen thuis.’ Soms speelt hij tussendoor in een film. De trein dendert maar door. Hij leeft zijn droom. “Ik heb altijd veel gebluft, van jongs af aan. Zei ik: ‘Ik wil >

in films spelen en een eigen theaterprogramma. Natuurlijk heb ik in het begin getwijfeld of dat wel zou gaan lukken. Maar ik heb altijd geloofd dat je iets kunt bereiken als je dat écht wilt. En je hebt natuurlijk geluk, talent en de juiste mensen om je heen nodig. Maar dan gaat het lukken.”

Heeft u dat van huis uit meegekregen?

“Thuis werd mij, en mijn drie jongere broers, altijd ingepeperd: ‘Jullie moeten twee keer zo hard je best doen als een ander om je te bewijzen.’ Mijn vader hoopte dat we het beter zouden doen dan hij. Hij heeft lang gedacht: die anderen, dat kan nog wat worden. Maar met Najib? Dat wordt niets, waarschijnlijk.”

Waar droomde uw vader van toen hij hier kwam?

“Geld verdienen en dan terug naar Marokko om daar verder te leven. Voor hem was dit een totaal vreemd land. Hij dacht dat wij mee terug zouden gaan. Maar wij zijn hier opgegroeid, Marokko kennen we alleen als vakantieland. Hij kreeg ons niet mee. Dat heeft hem ongetwijfeld veel verdriet gedaan, al uitte hij dat nooit. Hij werd hartpatiënt, mocht niet meer werken. De verveling sloeg toe, want al zijn vrienden zaten daar. Hij raakte een beetje in een isolement en doordat hij altijd maar thuiszat, ontstonden er spanningen. Hij had er veel moeite mee, merkte ik aan hem. Leed ook veel pijn. Na zijn overlijden hebben we hem in Marokko begraven.”

Heeft hij nog meegekregen dat het wél iets met u werd?

“Hij heeft wat kleine dingetjes op tv gezien. Daar was hij wel trots op. Maar dit succes en alles? Nee.”

Na het overlijden van zijn vader is Najib de oudste man in huis. In zekere zin heeft hij zich over het gezin ontfermd, al vindt hij dat zelf een groot woord. “Eigenlijk heeft mijn moeder die taak op zich genomen. Ik voel me wel verantwoordelijk,

maar dat is iets persoonlijks van mij. Mijn familie profiteert mee van mijn succes, op allerlei vlakken. Ik vind dat vanzelfsprekend: als gezin hebben we altijd alles gedeeld. En ik deel het graag. Omdat ik het ook niet ken. We waren niet arm: er was altijd eten, er was liefde. Maar er waren geen extra's. Als kind kwam ik nooit in een pretpark, daar was geen geld voor. Dus nu neem ik hen mee. Van die frustraties van toen maak ik nu dankbaar gebruik in mijn voorstellingen. Als mijn vader zei: ‘We gaan naar het circus!’ gingen we naar *V&D*. Daar was het *Prijzencircus*.”

Is de band met uw moeder veranderd sinds uw vaders dood?

“Ik ben een moederskindje, altijd geweest. Als mijn vader had gezegd: ‘Tien uur thuis, dan gaat de deur op slot!’ en het werd iets later, deed mijn moeder stiekem de deur open. Mijn broertjes zochten veel meer de grens op, daar was ik te lief voor. Mijn moeder is altijd heel zelfstandig geweest, deed haar eigen ding. Het is een heel sterke vrouw. Ze was al een soort van vader, deed van alles. Van schilderen tot behangen. Ze gaf het voorbeeld: als je iets wilt bereiken, moet jij het doen en moet je niet wachten op een ander. En je moet het nú doen. Terwijl wij dachten: het kan morgen ook wel. Ze was ook niet de vrouw die een paar meter achter mijn vader liep. Meer ervoor. Ze regelde alles. Zo liet ze zelf iemand bij ons thuis komen om haar Nederlandse les te geven. En ze wilde fietsen. Heb ik haar geleerd! 's Avonds in het donker, achter de flat. Niemand die het zo zag. Zelf heb ik het geleerd met die zijwieltjes, maar je gaat je moeder toch niet op een fiets met zijwieltjes zetten? Ze draagt een hoofddoek. Daar schaamde ik me voor als kind. Er worden toch grappen over gemaakt. Ik kon daar heel erg mee zitten. Nu denk ik: het is haar keuze. Maar toen...”

Was grappig zijn een manier om terug te slaan?

“Ik verzon gewoon veel, omdat het er thuis niet was. Doe ik nog steeds. Toen was het eigenlijk ook al een voorstelling als je het zo bekijkt. Maar ik heb nooit het idee gehad dat ik anders was. We hadden een Marokkaan, een Italiaan en een Surinamer in de klas, dan heb je dat niet in de gaten. Ik had ook geen accent of het idee dat ik anders praatte.”

Bent u nu een Marokkaan of een Nederlander?

“Allebei! Waarom moet je toch altijd kiezen van mensen? Hoezo? Soms denk ik in het Nederlands, soms in het Marokkaans. Mijn voordeel is dat ik ben opgegroeid tussen Nederlanders. Dan ken je de cultuur, gewoontes en taal. Maar thuis was het Marokkaans. Ik weet



Ik weet wie
Rita Corita is,
ik ken mijn
klassieken

veel algemene dingen over Nederland die andere mensen niet weten. Ik weet wie Rita Corita is, ik ken mijn klassieken. Mijn bewijsdrang was anders. Je wilt graag als normaal worden gezien. Vooral toen ik kind was leefde dat erg. Je beleeft toch een soort identiteitscrisis. Wie ben ik? Het zijn verschillende werelden en daar moet je je weg in vinden. Als je die hebt gevonden, is er niets aan de hand. Volgens mij heb ik die gevonden.”

Een aantal jaar geleden trouwde Najib met een Marokkaanse. Zo vanzelfsprekend was dat niet, vindt hij. “Ik heb lange tijd iets met een Nederlandse gehad. Maar ook met een Surinaamse. Ik heb alles uitprobeerde. Ik viel totaal niet op Marokkaanse vrouwen. In Krommenie had je ze helemaal niet. Ik herkende in haar iets van mezelf. Zij was ook daar geboren en hier opgegroeid. Op die manier klikte het. Niet van: je bent Marokkaans, lekker gemakkelijk.”

Waarom maakt zij u gelukkig?

“Het is geven en nemen in het leven. Toen ik haar leerde kennen, was ik al in dit vak bezig. En daar moest ik de ruimte voor hebben. Dan moet je wel iemand hebben die jou de ruimte geeft en die achter je staat. Die het begrijpt en ertegen kan. Die weet: vijf dagen per week eet ik alleen. Dit is mijn passie, dit is mijn ding. Soms sneuvelt er weleens een vakantie of afspraak. Het is heel egoïstisch. Maar dit is mijn leven. Andersom respecteer ik dat ook. Het maakt relaties soms wel moeilijk.”

Past een gezin in uw drukke bestaan?

“We hebben nog geen kinderen. Mijn vrouw is er heel duidelijk in dat ik van haar niet mag verwachten dat zij straks alles gaat doen. Ze is ook zelfstandig, werkt ook. Dat betekent voor mij dus dat ik iets minder zou moeten gaan werken. Dat zit allemaal in mijn hoofd. Want ik wil mijn kind niet naar de crèche brengen.”

Hoe zou u ze opvoeden?

“Ik zou ze veel vrijheid geven en leren trots te zijn op waar ze vandaan komen.”

Zullen ze het gemakkelijker krijgen dan u?

“Ja. Veel mensen zeggen: ‘Ze hebben het zo moeilijk, die Marokkaanse jongeren van nu.’ Onzin: hun ouders hadden het moeilijk. Ze kwamen in een totaal andere wereld terecht, ze spraken de taal niet. Ze waren reddeloos. Terwijl die jongeren nu hier naar school gaan en de taal spreken. Ze hebben zó'n voorsprong op die ouders.”

Ziet u uw shows ook een beetje als opvoeden?

“Het is in eerste instantie entertainment en vermaak. Maar het is niet ‘grap voor de grap’. Er is altijd wel iets wat ik ermee wil zeggen. Ik wil echter niet worden gezien als iemand die het pad effent voor de Marokkaanse generatie van straks. Dat ze zeggen: ‘Daar moet je heen, want dan begrijp je het.’ Ik betrek het op mezelf, op een manier die anderen ook aanspreekt. Ik kan niet voor een hele groep spreken. Ik ben anders opgevoed. Er zijn mensen die zeggen: ‘Jij vertelt dit over ons.’ Onzin. Ik vertel niets over ons, ik vertel het over mij. Dat jij je aangesproken voelt, is jouw probleem. En dat je iets herkent en dat leuk vindt, is ook jouw ding. Maar het heeft altijd betrekking op mij.”

Wat is uw wens voor uw toekomstige kinderen?

“Dat ze heel goede voetballers worden bij *Ajax*. Zo niet, dan breek ik hun benen. Wij moesten thuis alles zelf doen. Huiswerk bijvoorbeeld. Daar konden onze ouders ons niet mee helpen. Ik kan mijn kinderen daar straks wel mee helpen en in stimuleren. Ik kan ze meer meegeven. Het heeft allemaal met tijd te maken. Mensen willen dingen altijd snel. Het moet nu! Er gaan waarschijnlijk nog één à twee generaties overheen.”

U bent het bewijs dat het kan?

“Welnee. Ik doe gewoon mijn ding.”

interview: bram de graaf. fotografie: hollandse hoogte, anp

Najib in de bioscoop

In de misdaadkomedie *Spion van Oranje* van Tim Oliehoek (*Vet Hard*)

speelt Paul de Leeuw een dubbelrol: de ene tweelingbroer moet verhinderen dat de andere een terroristische aanslag pleegt. Najib speelt een agent van de *Geheime Dienst*. “Ik las het script en er kwam zó veel actie in voor,” vertelt hij. “Dat vind ik leuk. Het is een erg komische film met veel spanning en actie.” Het smaakt in elk geval naar meer.

“Mijn agenda voor 2009 is leeg. Ik heb in het verleden filmrollen aangeboden gekregen die ik niet kon accepteren omdat ik in het theater stond. Nu ga ik al die castingbureau's opbellen: ‘Ik heb nu de tijd, dus als je iets hebt!’”

Mijn moeder heb ik
fietsen geleerd.
's Avonds in het donker,
achter de flat,
zodat niemand
het kon zien